

Adoptare: 24 Martie 2017
Publicare: 18 Aprilie 2017

Public
GrecoRC3(2017)7

Traducere **neoficială**

A treia **rundă** de evaluare

Addendum la cel de-al doilea Raport de Conformitate
privind România

"**Incriminări** (ETS 173 și 191, GPC 2)"

"**Transparența finanțării** partidelor politice"

Adoptat de GRECO
la a 75-a Reuniune Plenară
(Strasbourg, 20-24 martie 2017)

I. INTRODUCERE

1. Prezentul Addendum **evaluează măsurile** luate de către **autoritățile** din România ca urmare a **adoptării** rapoartelor de conformitate anterioare în ceea ce **privește recomandările** formulate de GRECO în Raportul de evaluare privind România aferent rundeii a treia de evaluare. Se **reamintește** faptul că a treia rundă de evaluare **acoperă două teme distincte, și anume:**
 - Tema I - **Incriminările**: Articolele 1a și 1b, 2-12, 15-17, 19 paragraful 1 din **Convenția Penală** privind **Corupția** (ETS 173), articolele 1-6 din Protocolul său **Adițional** (ETS 191) și **Principiul Director 2** (incriminarea corupției).
 - Tema II - **Transparența finanțării** partidelor: Articolele 8, 11, 12, 13b, 14 și 16 din **Recomandarea Rec (2003)4** privind **Regulile Generale împotriva Corupției în Finanțarea Partidelor Politice și a Campaniilor Electorale, și - mai general - Principiul Director 15** (finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale).
2. Raportul de evaluare aferent rundeii a treia a fost adoptat la cea de-a 49-a Reuniune **Plenară** GRECO (3 decembrie 2010) și a fost **făcut public** la data de 15 martie 2011, în urma **autorizării** de către România (Greco Eval III Rep (2010) 1E, **Tema I și Tema II**).
3. În conformitate cu **Regulile de Procedură** ale GRECO, **autoritățile** române au prezentat rapoarte de **situație** cuprinzând **informații** privind **acțiunile** întreprinse pentru implementarea **recomandărilor** în cadrul procedurii de conformitate. GRECO a selectat **Turcia și Federația Rusă** în vederea **desemnării** raportorilor pentru procedura de conformitate.
4. Primul **Raport de conformitate** a fost adoptat la cea de-a 58-a Reuniune **Plenară** GRECO (7 decembrie 2012) și a fost **făcut public** la data de 11 februarie 2013, în urma **autorizării** de către România (**Greco RC-III (2012) 18E**). GRECO a **arătat că** reforme **substanțiale**, care au avut **potențialul** de a asigura conformitatea cu **recomandările** formulate, erau în curs de derulare: un nou Cod Penal a intrat în vigoare, chestiune **semnificativă** pentru implementarea **recomandărilor** formulate cu privire la prima temă și o **reformă legislativă substanțială** a fost **constatată**, de asemenea, în ceea ce **privește** Tema II (finanțarea partidelor). GRECO a invitat **autoritățile** române să prezinte **informații** suplimentare cu privire la implementarea **recomandărilor** în curs.
5. Al doilea Raport de conformitate a fost adoptat la cea de-a 66-a Reuniune **Plenară** GRECO (12 decembrie 2014) și a fost **făcut public** la data de 14 aprilie 2015 (**Greco RC-III (2014) 22E**). În ceea ce **privește** Tema I (**Incriminările**), GRECO a constatat cu **satisfacție** că noul Cod Penal a intrat în vigoare, împreună cu **modificările** aduse anterior. Cu toate că unele **îmbunătățiri** au fost de dorit, România și-a sporit conformitatea cu **Convenția Penală**. În ceea ce **privește** Tema II (**Transparența finanțării partidelor politice**), GRECO a concluzionat că România nu a **făcut progrese substanțiale**. Marea majoritate a **recomandărilor** emise cu privire la Tema II nu a fost încă **implementată satisfăcător** sau **tratată** într-un mod **satisfăcător**. În consecință, GRECO a considerat nivelul general de conformitate ca fiind "global **nesatisfăcător**", în sensul Regulii 31, paragraful 8.3 din **Regulile sale de Procedură** și a decis să aplice Regula 32 ("procedura de neconformitate"), cerând României să continue furnizarea de **informații** privind progresele înregistrate legate de **recomandările** în curs (ambele teme).

6. În Raportul de conformitate interimar, adoptat la cea de-a 69-a Reuniune Plenară GRECO (16 octombrie 2015) și publicat la data de 22 decembrie 2016 (Greco RC-III (2015) 13E), GRECO a concluzionat că, în ceea ce privește Tema I (Incriminările), nu a fost realizat niciun progres. Cu toate acestea, în ceea ce privește Tema II (Transparența finanțării partidelor), o serie de recomandări au fost implementate, ca urmare a modificărilor aduse legislației în acest sens. Această evoluție pozitivă a determinat GRECO să concluzioneze că nivelul general de conformitate cu recomandările nu a mai fost "global nesatisfăcător" și aplicarea Regulii 32 ("Procedura de neconformitate") a fost întreruptă.
7. Având în vedere faptul că un număr mare de recomandări trebuia să fie încă implementat și că unele lacune importante trebuiau abordate, GRECO a cerut, totuși, ca România să prezinte informații suplimentare cu privire la punerea în aplicare a recomandărilor în curs. Aceste informații au fost trimise de către România la data de 30 septembrie 2016.
8. Prezentul Addendum, elaborat de domnul Faris KARAK (Turcia) și de domnul Sergei SHULGA (Federația Rusă), asistați de Secretariatul GRECO, evaluează implementarea în continuare a recomandărilor restante, începând de la adoptarea rapoartelor de conformitate anterioare.

II. ANALIZA

Tema I: Incriminările

9. Se reamintește faptul că GRECO în Raportul său de evaluare a formulat șapte recomandări pentru România în ceea ce privește Tema I. Dintre acestea, patru recomandări au fost implementate satisfăcător (recomandările ii, iii, v și vii). Recomandările rămase sunt tratate mai jos.
 10. GRECO ia act de faptul că, la data de 31 ianuarie 2017, Guvernul a adoptat o Ordonanță de Urgență aducând modificări Codului Penal și Codului de Procedură Penală în ceea ce privește, printre altele, eliminarea noțiunii de "raporturi comerciale", din conținutul constitutiv al infracțiunii de conflict de interese (ca și consecință, un funcționar ar fi în măsură să acorde beneficii societăților comerciale în care el/ea are sau a avut anumite interese). În timp ce această Ordonanță de Urgență a Guvernului a fost ulterior abrogată la data de 16 februarie 2017, GRECO a urmărit îndeaproape aceste evoluții întrucât au un impact asupra obligațiilor asumate de România în conformitate cu Convenția Penală privind Corupția (a se vedea, de asemenea, paragraful 68 din concluzii).
- Recomandarea i.
11. GRECO a recomandat incriminarea corupției active și pasive în sectorul public, precum și a traficului de influență, astfel încât să acopere toate actele/omisiunile efectuate în exercițiul funcției unui funcționar public, indiferent dacă sunt sau nu în sfera de competență a acestuia.
 12. GRECO reamintește că această recomandare nu a fost implementată, conform rapoartelor de conformitate anterioare, deoarece nicio modificare legislativă nu a avut loc pentru a acoperi toate actele / omisiunile în exercitarea atribuțiilor unui funcționar public, indiferent dacă sunt sau nu în sfera acestuia de competență.
 13. Autoritățile române indică faptul că nu a fost realizat niciun progres în punerea în aplicare a acestei recomandări. Cu toate acestea, ele afirmă că în cursul primei

jumătăți a anului 2017, Ministerul Justiției intenționează să implementeze un proiect de asistență tehnică pentru a evalua conformitatea legislației existente cu prevederile Convenției OCDE privind combaterea mituirii funcționarilor publici străini în tranzacțiile comerciale internaționale. Rezultatul proiectului va fi analizat de către autoritățile competente, inclusiv de către practicieni, în scopul de a determina atât implicațiile acestuia asupra legislației naționale, cât și impactul asupra cazurilor de corupție aflate în curs. Autoritățile indică faptul că recomandările GRECO neimplementate vor fi luate în considerare în timpul procesului de implementare.

14. GRECO ia act de informațiile furnizate de către autoritățile române. Deși a constatat intenția autorităților de a aborda recomandarea i, precum și alte recomandări privind Tema I, ca parte din proiectul de asistență tehnică menționat anterior, GRECO consideră că, pentru moment, nu s-a înregistrat niciun progres în implementarea recomandării în discuție.

15. GRECO concluzionează că recomandarea i rămâne neimplementată.

Recomandarea iv.

16. *GRECO a recomandat să se asigure că incriminarea infracțiunilor de corupție în sectorul privat - inclusiv în noul Codul Penal - acoperă, în ceea ce privește persoana care ia mita, gama întreagă a persoanelor care lucrează, în orice capacitate, pentru entități din sectorul privat, indiferent dacă sunt sau nu persoane juridice.*

17. GRECO reamintește că această recomandare a fost considerată neimplementată în rapoartele de conformitate anterioare, deoarece nu au intervenit modificări legislative adecvate cu privire la acest neajuns.

18. Autoritățile române nu se referă la niciun progres în ceea ce privește această recomandare, dar afirmă că intenționează să trateze această recomandare ca parte a proiectului de asistență tehnică menționat mai sus (a se vedea paragraful 13).

19. GRECO ia act de informațiile furnizate de autoritățile române și de intenția lor de a aborda această recomandare ca rezultat al proiectului de asistență tehnică menționat mai sus. Cu toate acestea, GRECO constată absența oricărui progres pentru moment în ceea ce privește implementarea recomandării iv și face trimitere la considerațiile sale detaliate anterior în al doilea Raport de conformitate.

20. GRECO concluzionează că recomandarea iv rămâne neimplementată.

Recomandarea vi.

21. *GRECO a recomandat i) să analizeze și să revizuiască în mod corespunzător caracterul total automat și obligatoriu al cauzei de nepedepsire a denunțatorului la dare de mită și trafic de influență, ii) să clarifice condițiile în care această cauză poate fi invocată, iii) să abroge restituirea mitei către mituitor în astfel de cazuri.*

22. GRECO reamintește că această recomandare a fost considerată parțial implementată în rapoartele de conformitate anterioare. Autoritățile române au efectuat o analiză a cazurilor în care s-a aplicat regretul efectiv, care a confirmat preocupările GRECO pentru această recomandare. Autoritățile au modificat, de asemenea, conținutul dispozițiilor referitoare la regretul efectiv prevăzute la articolele 290 și 292 NCC, îmbunătățind situația în ceea ce privește rezultatul folosului necuvenit, într-un mod care a răspuns părții a treia a recomandării. Cu toate acestea, România nu a

modificat caracterul total automat și obligatoriu al cauzei de nepedepsire și nu au fost luate măsuri pentru a clarifica condițiile în care apărarea regretului efectiv poate fi invocată.

23. Autoritățile române nu raportează noi progrese în ceea ce privește implementarea prezentei recomandări. Cu toate acestea, ele declară intenția de a lucra la implementarea ei, ca parte a proiectului de asistență tehnică menționat anterior (paragraful 12).
24. GRECO ia act de informațiile furnizate de autoritățile române și de intenția lor de a implementa această recomandare în legătură cu proiectul de asistență tehnică deja menționat. Cu toate acestea, pentru moment, nu s-a realizat niciun progres în implementarea integrală a recomandării vi.
25. GRECO concluzionează că recomandarea vi rămâne parțial implementată.

Tema II: Transparența finanțării partidelor

26. Se reamintește că GRECO a formulat 13 recomandări pentru România în ceea ce privește Tema II. Dintre acestea, opt recomandări (ii, vi-xi și xiii) au fost implementate satisfăcător. Celelalte recomandări sunt tratate în continuare.
27. GRECO reamintește faptul că Legea nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale a fost modificată prin Legea nr. 113/2015. După cum s-a menționat în detaliu în Raportul de conformitate interimar, această lege abordează mai multe preocupări exprimate de GRECO în Raportul de evaluare.
28. Autoritățile române indică faptul că, la data de 13 ianuarie 2016, Guvernul a aprobat, prin Hotărârea Guvernului nr. 10/2016, noi Norme Metodologice de aplicare a Legii nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale (numite în continuare Normele Metodologice). Având în vedere modificările substanțiale ale legislației privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, Hotărârea Guvernului anterioară a fost abrogată. Hotărârea Guvernului nr. 10/2016 reglementează în principal următoarele: (a) procedura și formatul de înregistrare, de urmărire și de publicare a donațiilor, contribuțiilor, împrumuturilor și veniturilor și cheltuielilor proprii ale partidelor politice; (b) acordarea și utilizarea subvențiilor de la bugetul de stat; (c) procedura specifică și formatul de înregistrare, contabilizare și asigurare a transparenței veniturilor și a cheltuielilor în timpul campaniei electorale; (d) înregistrarea și atribuțiile mandatarilor financiari; (e) procedura de control și metodologia; (f) categoriile de documentație și metodologia de rambursare a sumelor cheltuite pentru campania electorală și (g) contravenții și sancțiuni, precum și persoanele care stabilesc contravențiile.

Recomandarea i.

29. *GRECO a recomandat (i) să clarifice modul în care activitatea financiară a diferitelor tipuri de structuri ale partidelor politice este contabilizată în conturile partidelor politice, (ii) să examineze modalități de a crește transparența contribuțiilor „terțelor părți” (de exemplu, entități separate, grupuri de interese).*
30. GRECO reamintește că această recomandare a fost considerată parțial implementată în rapoartele de conformitate anterioare. În ceea ce privește prima parte a recomandării, GRECO și-a manifestat mulțumirea în legătură cu faptul că modificările aduse Legii nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale au îmbunătățit situația în ceea ce privește consolidarea

informațiilor într-un mod uniform, în conformitate cu recomandarea. Cu toate acestea, în ceea ce privește cea de-a doua parte a recomandării, GRECO a regretat că nu au fost introduse noi măsuri pentru a face față nevoii unei transparențe mai mari atunci când vine vorba despre contribuțiile terțelor părți la campaniile electorale.

31. Autoritățile române arată faptul că Legea nr. 334/2006 prevede o interdicție pentru campanii aplicabilă altor persoane decât partidelor politice și candidaților electorali. Articolul 36 alineatul 4 din lege prevede că „cheltuielile privitoare la realizarea materialelor de propagandă electorală sunt suportate exclusiv de beneficiarii acestora - candidați independenți, partide politice sau alianțe politice”. Mai mult decât atât, alineatul 5 interzice producerea și difuzarea de materiale de propagandă în alte condiții decât cele prevăzute de lege. Autoritățile adaugă că această abordare a fost întărită prin Legea nr. 78/2016, modificând și completând Legea nr. 334/2006. În conformitate cu articolul 52 alineatele 1 și 4 și articolul 53 alineatul 1 din legea modificată, încălcarea de către orice persoană fizică sau juridică a regulii privind cantitatea de materiale de propagandă produse constituie contravenție pasibilă de o amendă de la 10 000 lei la 25 000 lei (aproximativ 3 370-11 230 EURO) și confiscarea contravalorii materialelor în cauză. Producerea sau plata, de către terți, a materialelor de propagandă reprezintă contravenții și măsurile (sanクションile) aplicate de autoritatea de supraveghere (AEP) trebuie să fie făcute publice pe site-ul său.

Legea nr. 334/2006, modificată prin Legea nr. 78/2016

Articolul 36 - (4) Cheltuielile privitoare la realizarea materialelor de propagandă electorală sunt suportate exclusiv de beneficiarii acestora - candidați independenți, partide politice sau alianțe politice.

(5) Producerea și difuzarea de materiale de propagandă electorală în alte condiții decât cele prevăzute de prezenta lege este interzisă.

Articolul 52 - (1) Constituie contravenții, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii penale, infracțiuni, și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 25.000 lei încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) - (5), art. 6, 7, art. 8 alin. (1), (2) și (4), art. 9, 10, 11, 12, 13, art. 14 alin. (2) și (3), art. 15 alin. (1) și (3), art. 16 alin. (1) și (3), art. 17 alin. (1), (2) și (4), art. 31, art. 32 alin. (1), art. 33 alin. (1) și (2), art. 34 alin. (5), (6), (8), (9), (11), (12) și (14), art. 36 alin. (2) - (4) și (6), art. 39 alin. (1), art. 47 alin. (4), art. 51 alin. (2) și art. 60 alin. (3).

(4) Sancțiunile se pot aplica, după caz, partidului politic, alianței politice, organizației cetățenilor aparținând minorităților naționale, candidatului independent, mandatarului financiar și/sau donatorului, precum și altor persoane care au încălcat dispozițiile prevăzute la alin. (1) - (3).

Articolul 53 - (1) În situațiile prevăzute la art. 52 alin. (1) - (3), contravenientul varsă la bugetul de stat sumele de bani și/sau contravaloarea în bani a bunurilor și serviciilor care au constituit obiectul contravenției, pe baza hotărârii Autorității Electorale Permanente.

32. GRECO reamintește că numai implementarea celei de-a doua părți a acestei recomandări rămâne să fie evaluată. Acesta ia act de informațiile anterioare furnizate în cursul procedurii de conformitate potrivit cărora donațiile sub formă de „materiale de propagandă” de la terțe părți au fost interzise. Informații noi au fost acum furnizate în plus față de aceasta: Legea nr. 78/2016 pentru modificarea Legii nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor a introdus sancțiuni (amenzi) pentru furnizarea de „materiale de propagandă”, care nu sunt produse de partide politice sau candidați independenți și confiscarea contravalorii în bani pentru materialele în cauză. Aceasta înseamnă că producția sau plata de

către terți a „materialelor de propagandă“ este o **contravenție**, o situație care poate avea cu **siguranță** un efect preventiv asupra unor **terțe părți** care furnizează astfel de **contribuții**. În timp ce încă se mai lasă deschisă problema altor forme de sprijin din partea unor **terțe părți** către partidele politice și **candidații independenți**, fiind de preferat să se ocupe de problema **terțelor părți** în termeni mai clari (de exemplu, **definiția terțelor părți**, **definiția persoanelor** care în mod direct sau indirect sunt legate de partidele politice - cu o **distincție** între persoanele fizice și juridice; reguli privind **donățiile** către partide politice și **candidați făcute de terțe părți**; reguli cu privire la cheltuielile pe care **terțele părți** le pot efectua în campaniile electorale pentru diferite alegeri; un mecanism de înregistrare a **părților terțe**), **măsurile** luate sunt o modalitate de limitare a **contribuțiilor** de la **părțile terțe**. Având în vedere că această recomandare nu **solicită** mai mult decât examinarea **modalităților** de a trata această problemă, GRECO consideră că **măsurile** luate sunt adecvate ca răspuns la această parte a recomandării.

33. GRECO concluzionează că recomandarea a fost tratată în mod satisfăcător.

Recomandarea iii.

34. *GRECO a recomandat să se solicite partidelor politice să prezinte conturile consolidate către Autoritatea Electorală Permanentă și să se facă un rezumat adecvat la dispoziția publicului.*

35. GRECO reamintește că această recomandare a fost considerată parțial implementată. GRECO a salutat adoptarea articolului 49 din Legea nr. 334/2006 în luna mai 2015 și amendamentele adoptate în luna iunie 2015, care **prevăd** depunerea **declarațiilor** financiare la Autoritatea Electorală Permanentă (AEP), în calitate de supraveghetor al **finanțelor** politice. GRECO, de asemenea, a salutat faptul că **aceeași** lege prevede publicarea rezumatelor **situațiilor** financiare pe site-ul AEP. Acestea fiind spuse, GRECO a considerat **calendarul prevăzut** (termenele) pentru transmiterea de **informații** către AEP ca nefiind suficient de precis și a **arătat** că nu a fost posibil să se evalueze caracterul adecvat al **informațiilor** sintetizate care trebuie depuse la AEP spre publicare deoarece **detaliul informațiilor** care **urmează** să fie incluse nu fusese stabilit la momentul respectiv.

36. Autoritățile române indică faptul că la data de 13 ianuarie 2016, Guvernul a aprobat, prin Hotărârea Guvernului nr. 10/2016, noile Norme Metodologice de aplicare a Legii nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale (denumite în continuare Normele Metodologice). Mai mult decât atât, ele **reiterează** faptul că, în conformitate cu articolul 49 alineatele 3 și 4, **situațiile** financiare anuale ale partidelor politice, inclusiv ale **organizațiilor** locale ale acestora, trebuie să fie depuse la AEP în termen de 15 zile de la data **înregistrării** lor la **autoritățile** fiscale și că AEP trebuie să publice aceste **declarații** și rezumate ale acestora în termen de cinci zile de la depunere. Acestea **indică** și faptul că, în conformitate cu articolul 46 alineatul 1 din Normele Metodologice, copii certificate ale **declarațiilor** simplificate trebuie să fie depuse la AEP în termen de 15 zile de la data **înregistrării** la **autoritățile** fiscale. **Până** în prezent, **situațiile** financiare anuale simplificate ale 21 partide politice au fost publicate pe site-ul¹ AEP. Aceste **declarații** includ un **bilanț** prescurtat, un cont prescurtat al rezultatului **activității** și note la **situațiile** financiare anuale simplificate. Potrivit **autorităților**, **informațiile** publicate de AEP sunt, prin urmare, adecvate și suficient de sintetice pentru a satisface recomandarea GRECO.

¹ <http://www.roaep.ro/finantare/raportari-obligatorii-privind-activitatea-curenta-a-formatiunilor-politice/>

37. Mai mult, Legea nr. 144/2016 a modificat și completat Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public în așa fel încât partidele politice care primesc finanțare din fonduri publice sunt asimilate instituțiilor publice și au obligația de a furniza persoanelor interesate, la cerere, informații cu privire la activitatea lor, inclusiv activitatea lor financiară. Ca urmare a modificării menționate mai sus, fiecare partid politic care primește finanțare din fonduri publice trebuie să comunice din oficiu următoarele informații de interes public: (a) actele normative care reglementează organizarea și funcționarea; (b) structura organizatorică, competențele departamentelor, programul de lucru, audiențele; (c) numele și prenumele conducerii și funcționarul responsabil cu difuzarea informațiilor de interes public; (d) datele de contact (nume, adresă, telefon, fax, e-mail și adresa de web); (e) sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil; (f) programe și strategii; (g) lista documentelor publice; (h) lista de documente produse și/sau gestionate de lege; (i) modalitățile de contestare a deciziei în cazul în care o persoană consideră că dreptul de a avea acces la informațiile de interes public a fost încălcat. Accesul la aceste informații se realizează prin: (a) afișarea la sediu sau publicarea acestora în Monitorul Oficial sau în mass-media, în propriile lor publicații și pe website; (b) consultarea la sediul autorității sau instituției publice, în locuri special concepute pentru acest scop.
38. GRECO salută adoptarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale conform cărora declarațiile anuale simplificate trebuie să fie depuse la AEP în termen de 15 zile de la data înregistrării lor la autoritățile fiscale. Se constată că declarațiile anuale simplificate cuprind un bilanț prescurtat, un cont prescurtat al rezultatului activității și note la situațiile financiare anuale simplificate. GRECO consideră, de asemenea, pozitiv faptul că Legea nr. 144/2016 a impus partidelor politice care au primit fonduri publice, să facă publice, printre altele, sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil. Având în vedere acest lucru și faptul că AEP, în calitate de supervisor al finanțelor politice, are acces la situațiile financiare anuale depuse la autoritățile fiscale și trebuie să publice pe site-ul său rezumate ale situațiilor financiare la scurt timp după înregistrarea acestora la autoritățile fiscale, GRECO consideră că domeniul de aplicare al recomandării iii a fost acum acoperit.
39. GRECO concluzionează că recomandarea iii a fost implementată satisfăcător.
- Recomandarea iv.
40. GRECO a recomandat a se lua măsuri adecvate i) să se asigure că donațiile în natură de către partide și participanții la campania electorală (altele decât munca de voluntariat de către non-profesioniști) sunt corect identificate și contabilizate la valoarea lor de piață, sub formă de donații, ii) pentru a clarifica situația juridică a împrumuturilor.
41. GRECO reamintește că această recomandare a fost considerată ca fiind parțial implementată. GRECO a salutat, în ceea ce privește prima parte a recomandării, faptul că, în conformitate cu Legea nr. 334/2006 astfel cum a fost modificată în luna mai 2015 și republicată în luna iunie 2015, donațiile de bunuri și servicii furnizate gratuit vor fi reflectate în conturile partidelor politice la valoarea lor reală, pe baza prețurilor de piață, atât în cazul bunurilor mobile cât și în cel al bunurilor imobile, și că evaluarea bunurilor și serviciilor trebuie să fie efectuată de către evaluatori autorizați, spre deosebire de evaluarea făcută de către comisiile interne, împreună cu normele care urmează să fie stabilite printr-o hotărâre de Guvern viitoare. Cu toate acestea, GRECO a atras atenția autorităților, printre altele, cu privire la articolul 10 din Legea nr. 334/2006, care pare să urmeze o abordare diferită.

Referitor la a doua parte a recomandării, GRECO a considerat că situația juridică referitoare la împrumuturi nu a fost clarificată suficient.

42. Autoritățile române se referă din nou, în ceea ce privește prima parte a recomandării, la textul articolului 6 alineatele 5 și 6 din Legea nr. 334/2006:

Legea nr. 334/2006, astfel cum a fost republicată la data de 23 iunie 2015 și modificată prin Legea nr. 78/2016

Articolul 6 - (5) Valoarea de piață a bunurilor mobile și imobile donate partidului, precum și a serviciilor prestate acestuia cu titlu gratuit se include în valoarea donațiilor, în limitele prevăzute la alin. (1), (2) și (3).

(6) Evaluarea bunurilor și serviciilor prevăzute la alin. (5) se efectuează de către evaluatori autorizați conform O.G. nr. 24/2011 privind unele măsuri în domeniul evaluării bunurilor, aprobată cu modificări prin Legea nr. 99/2013, cu modificările și completările² ulterioare.

43. Autoritățile precizează că, în practică, orice donație în bani, indiferent de valoare, trebuie să fie înregistrată în conformitate cu articolul 10 din Normele Metodologice ale Legii nr. 334/2006 adoptate recent. Donațiile în natură urmează să fie înregistrate folosind aceleași forme, la o valoare de piață stabilită de evaluatori autorizați prin lege.

Normele Metodologice ale Legii nr. 334/2006, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 10/2016

Articolul 10 - (4) Toate donațiile, indiferent de valoarea, forma și obiectul lor, sunt înregistrate și evidențiate de către partidele politice în documentele contabile corespunzătoare, potrivit reglementărilor aplicabile, cu înregistrarea datei la care a fost încheiat contractul de donație, a numelor și prenumelor donatorilor, a datelor de identificare ale acestora sau a denumirilor persoanelor juridice, a codurilor unice de înregistrare sau de identificare fiscală ale acestora, a cetățeniei sau naționalității acestora, după caz.

(5) Toate donațiile având alt obiect decât sume de bani vor fi înregistrate în documentele contabile la valoarea de piață de la data încheierii contractului de donație, stabilită prin rapoartele de evaluare întocmite de către evaluatori autorizați potrivit legii.

44. În ceea ce privește a doua parte a recomandării, autoritățile se referă la regimul juridic al împrumuturilor ca sursă de finanțare a partidelor politice, care este guvernat de articolul 3 alineatele 2-7 și articolul 7 din Legea nr. 334/2006, așa cum a fost republicată, cu modificările și completările ulterioare:

Legea nr. 334/2006, așa cum a fost republicată la data de 23 iunie 2015 și modificată prin Legea nr. 78/2016

Articolul 3 - (2) Partidele politice pot contracta împrumuturi în bani numai prin acte autentice notariale, sub sancțiunea nulității absolute, însoțite de documente de predare-primire, în contract prevăzându-se modul și termenul de restituire a acestora.

(3) Termenul de restituire prevăzut la alin. (2) nu poate fi mai mare de 3 ani.

(4) Împrumuturile în bani și restituirea acestora se pot face numai prin virament bancar.

(5) Împrumuturile în bani care nu sunt restituite în termenul prevăzut la alin. (3) se pot constitui în donații numai cu acordul părților și numai dacă nu s-a atins în anul respectiv

² Prin evaluare, potrivit Ordonanței Guvernului nr. 24/2011 privind unele măsuri în evaluarea bunurilor, se înțelege estimarea valorii activității, conținută într-un document denumit raport de evaluare efectuat de către o persoană autorizată în conformitate cu standardele specifice acestei activități și etica specifică profesiei. Hotărârea Uniunii Naționale a Evaluatoților Autorizați din România nr. 3 din 19 mai 2012 pentru aprobarea standardelor de evaluare obligatorii pentru membrii Asociației Naționale a Evaluatoților Autorizați din România. Standarde Internaționale de Evaluare SIE (Standardele Internaționale de Evaluare) aprobate la art. 1 lit. a) se bazează pe conceptul de valoare de piață.

plafonul pentru donații prevăzut la art. 6 alin. (1), până la concurența acestui plafon.
(6) Împrumuturile care au o valoare mai mare de 100 de salarii de bază minime brute pe țară se supun condițiilor de publicitate prevăzute la art. 13.
(7) Acordarea de împrumuturi de către partide politice, alianțe politice sau electorale și candidați independenți către persoane fizice sau juridice este interzisă.

Articolul 7 - (1) Sumele de bani care fac obiectul împrumuturilor primite de către un partid politic într-un an fiscal nu pot depăși 0,025% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pe anul respectiv.

(2) Sumele de bani care fac obiectul împrumuturilor primite de către un partid politic de la o persoană fizică într-un an pot fi de până la 200 de salarii de bază minime brute pe țară, la valoarea existentă la data de 1 ianuarie a anului respectiv.

(3) Sumele de bani care fac obiectul împrumuturilor primite de către un partid politic de la o persoană juridică într-un an pot fi de până la 500 de salarii de bază minime brute pe țară, la valoarea existentă la data de 1 ianuarie a anului respectiv.

(4) Valoarea totală a sumelor de bani care fac obiectul împrumuturilor acordate partidelor politice de către persoanele juridice controlate direct sau indirect de o altă persoană ori de un grup de persoane fizice sau juridice nu poate depăși limitele prevăzute la alin. (1) - (3).

(5) Prevederile art. 6 alin. (7) - (9), precum și ale art. 14 alin. (1) - (3) se aplică în mod corespunzător.

45. Autoritățile adaugă faptul că principalul cadru juridic care guvernează împrumuturile utilizate pentru finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale este prevăzut în articolele 16 și 28 alineatul 2 din Normele Metodologice:

Normele Metodologice ale Legii nr. 334/2006, aprobate prin **Hotărârea** Guvernului nr. 10/2016

Articolul 16 - (1) Partidele politice pot încheia contracte de împrumut de consumație având ca obiect sume de bani, conform legii, numai prin înscrisuri autentice notariale.

(2) Partidul politic are obligația de a solicita persoanei juridice care are calitatea de împrumutător prezentarea unei declarații privind datoriile exigibile la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale sau bugetele locale, precum și de a păstra această declarație un termen de cel puțin 3 ani de la data acordării împrumutului.

(3) Partidele politice pot avea numai calitatea de împrumutat.

(4) Dovada predării-primirii împrumutului se poate face prin orice înscrisuri sub semnătură privată care atestă viramentul bancar.

(5) Sumele de bani care fac obiectul împrumuturilor, nerestituite în termenul prevăzut de contract, se pot constitui în donații cu acordul părților, numai dacă nu s-a atins în anul respectiv plafonul pentru donații prevăzut de art. 6 alin. (1) din Legea nr. 334/2006, republicată, până la concurența acestui plafon.

(6) Plata împrumutului se dovedește cu ordinul de plată semnat de debitor și vizat de instituția de credit plătitoare.

Articolul 28 - (3) Împrumuturile care vor fi folosite de către candidați drept contribuții pentru campania electorală trebuie să respecte următoarele condiții:

- a) să respecte plafoanele stabilite de lege pentru împrumuturile către partidele politice;
b) să fie efectuate numai prin conturi bancare.

46. GRECO ia act de informațiile furnizate de autoritățile române. În ceea ce privește prima parte a recomandării, GRECO constată faptul că autoritățile afirmă că, în practică, toate donațiile în bani și toate donațiile în natură vor fi înregistrate, în conformitate cu articolul 10 din Normele Metodologice ale Legii nr. 334/2006 și că donațiile în natură urmează să fie înregistrate la valoarea lor de piață stabilită de evaluatori. GRECO își manifesta mulțumirea față de faptul că explicația privind donațiile în natură răspunde preocupărilor din prima parte a recomandării.

47. În ceea ce privește a doua parte a recomandării, GRECO își manifestă mulțumirea față de faptul că Legea nr. 334/2006 (astfel cum a fost modificată) coroborată cu

Normele Metodologice adoptate recent pentru această lege clarifică situația juridică în ceea ce privește împrumuturile acordate partidelor politice. Rezultă că această parte a recomandării a fost, de asemenea, respectată.

48. GRECO concluzionează că recomandarea iv a fost implementată satisfăcător.

Recomandarea v.

49. GRECO a recomandat i) să se stabilească obligația legală ca toate donațiile să fie, ca regulă, înregistrate și incluse în documentele contabile ale partidelor politice și ale participanților la campaniile electorale; ii) să se introducă obligația legală ca toate donațiile ce depășesc un anumit plafon să fie făcute prin sistemul bancar.

50. GRECO reamintește că această recomandare a fost considerată parțial implementată. GRECO a salutat faptul că, în prima parte a recomandării, Legea nr. 334/2006, astfel cum a fost modificată și, ulterior, republicată în luna iunie 2015 a stabilit în temeiul articolului 12 o cerință pentru ca toate donațiile să fie înregistrate cu toate informațiile relevante, inclusiv identitatea donatorilor. În același timp, GRECO și-a manifestat îngrijorarea față de redundanța și incoerența unor reguli în vigoare. Mai mult decât atât, se pare că prevederi similare cu privire la înregistrarea și identificarea tuturor donațiilor nu au fost prevăzute referitor la contribuțiile pentru candidați.

51. În ceea ce privește a doua parte a recomandării, GRECO a constatat că, în timp ce la articolul 9 se face referire la utilizarea sistemului bancar pentru donațiile făcute către partidele politice, prevederile articolului 28 au urmărit un alt obiectiv decât impunerea unor obligații similare pentru candidați și finanțarea campaniilor lor.

52. Autoritățile române afirmă faptul că, referitor la prima parte a recomandării, în plus față de obligația de înregistrare, Normele Metodologice privind Legea nr. 334/2006 adoptate recent stabilesc în mod clar formele necesare pentru a asigura punerea efectivă în aplicare a recomandării: donațiile sunt înregistrate în formulare specifice, în funcție de tipul de donator (persoană fizică sau juridică). Mai mult decât atât, contribuțiile candidaților la campaniile electorale trebuie să fie înregistrate utilizându-se un formular separat.

Normele Metodologice ale Legii nr. 334/2006, aprobate prin **Hotărârea** Guvernului nr. 10/2016

Articolul 10 - (1) La acceptarea donațiilor, indiferent de modul și forma în care au fost făcute, partidele politice sunt obligate să verifice și să înregistreze identitatea donatorilor, potrivit prezentelor norme metodologice.

(2) În cazul donatorului persoană fizică, partidele politice sunt obligate să asigure verificarea și înregistrarea identității donatorului în formularul al cărui model este prevăzut în anexa nr. 3.

(3) În cazul donatorului persoană juridică, partidele politice sunt obligate să asigure verificarea și înregistrarea identității donatorului în formularul al cărui model este prevăzut în anexa nr. 4.

(4) Toate donațiile, indiferent de valoarea, forma și obiectul lor, sunt înregistrate și evidențiate de către partidele politice în documentele contabile corespunzătoare, potrivit reglementărilor aplicabile, cu înregistrarea datei la care a fost încheiat contractul de donație, a numelor și prenumelor donatorilor, a datelor de identificare ale acestora sau a denumirilor persoanelor juridice, a codurilor unice de înregistrare sau de identificare fiscală ale acestora, a cetățeniei sau naționalității acestora, după caz.

53. Autoritățile subliniază și faptul că art. 28 alin. (2) din Normele Metodologice prevede că donațiile utilizate de candidați drept contribuții la campanie trebuie să

îndeplinească următoarele condiții: să respecte plafoanele stabilite de lege pentru donațiile către partidele politice; să fie primite numai în conturile bancare proprii, în cazul în care valoarea acestora este mai mare de 10 salarii de bază minime brute pe țară; să fie însoțite de declarații ale donatorilor privind sursa acestora, în cazul în care nu provin din veniturile proprii; să respecte procedura prevăzută la art. 10 alin. (1) - (3). Ele invocă, de asemenea, alineatul 9 al aceleiași dispoziții, care precizează că, la depunerea unei contribuții pentru campania electorală, mandatarii financiari trebuie să verifice și să înregistreze contribuabilul utilizând un formular standard specific separat. Acest formular include următoarele informații: numele, prenumele, numărul cărții de identitate, naționalitatea contribuabilului; circumscripția în care contribuabilul candidează; postul pentru care contribuabilul candidează; valoarea contribuției electorale; proveniența donației; data de depunere a contribuției electorale; numele, prenumele, numărul cărții de identitate și semnătura mandatarului financiar; data înregistrării contribuabilului. Prevederile legale relevante din Normele Metodologice sunt următoarele:

Normele Metodologice ale Legii nr. 334/2006, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 10/2016

Articolul 11 - (1) Partidele politice pot primi donații în bani din partea aceleiași persoane, în cazul în care valoarea totală anuală a acestora depășește 10 salarii de bază minime brute pe țară, numai prin conturile bancare proprii.

(2) Ordinele de plată și foile de vărsământ ale donațiilor efectuate prin conturi bancare vor cuprinde în mod obligatoriu mențiunea privind donația și partidul politic căruia îi este acordată, datele de identificare ale donatorilor persoane fizice sau denumirile persoanelor juridice, codurile unice de înregistrare sau de identificare fiscală ale acestora, cetățenia sau naționalitatea acestora, după caz.

Articolul 12 - (1) Partidele politice pot primi donații în bani din partea aceleiași persoane, în cazul în care valoarea totală anuală a acestora este mai mică de 10 salarii de bază minime brute pe țară, în numerar, în condițiile Legii nr. 70/2015 pentru întărirea disciplinei financiare privind operațiunile de încasări și plăți în numerar și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 193/2002 privind introducerea sistemelor moderne de plată.

(2) Toate donațiile în numerar se încasează numai pe bază de chitanțe care vor cuprinde mențiunea privind donația și partidul politic căruia îi este acordată, datele de identificare ale donatorilor persoane fizice sau denumirile persoanelor juridice, codurile unice de înregistrare sau de identificare fiscală ale acestora, după caz.

Articolul 28 - (2) Donațiile care vor fi folosite de către candidați drept contribuții pentru campania electorală trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să respecte plafoanele stabilite de lege pentru donațiile către partidele politice;*
- b) să fie primite numai în conturile bancare proprii, în cazul în care valoarea acestora este mai mare de 10 salarii de bază minime brute pe țară;*
- c) să fie însoțite de declarații ale donatorilor privind sursa acestora, în cazul în care nu provin din veniturile proprii.*
- d) să respecte procedura prevăzută la art. 10 alin. (1) - (3).*

54. În final, autoritățile indică faptul că, în conformitate cu articolul 28 alineatul 3, articolul 30 alineatul 1 și articolul 38 alineatul 1 din Legea nr. 334/2006, contribuțiile pentru campanie și cheltuieli sunt realizate exclusiv prin intermediul conturilor bancare.

55. GRECO ia act de informațiile furnizate de autoritățile române. În ceea ce privește prima parte a recomandării, salută faptul că prin Normele Metodologice aprobate în 2016 s-au creat formulare standard pentru donații, pentru persoane fizice sau juridice, pe care AEP le poate verifica. Mai mult decât atât, constată că detaliile tuturor donatorilor trebuie să fie înregistrate în registrele partidelor politice,

indiferent de regulile de prezentare a informațiilor publice. În plus, articolul 28 alineatul 2 din Normele Metodologice prevede acum o serie de cerințe pentru donațiile utilizate de către candidați ca și contribuții la campaniile electorale, care par să fie comparabile cu cele pentru partidele politice. În consecință, prima parte a recomandării a fost implementată.

56. Referitor la cea de-a doua parte a recomandării, GRECO ia act de faptul că articolul 28 alineatul 2 din Normele Metodologice prevede că, în mod similar cu donațiile făcute pentru partidele politice, donațiile utilizate de candidați drept contribuții la o campanie trebuie să se facă prin intermediul conturilor bancare atunci când acestea depășesc 10 salarii minime brute pe țară. Cu toate acestea, contribuțiile la campanie trebuie să fie transferate într-un cont bancar deschis în acest scop, în conformitate cu articolul 28 alineatul 3 din Legea nr. 334/2006; orice sumă suplimentară pe care un partid politic decide să o folosească în campanie trebuie să fie depusă în acest cont bancar, în conformitate cu articolul 30 alineatul 1; și toate cheltuielile de campanie trebuie să fie exclusiv realizate prin acest cont bancar, în conformitate cu articolul 38 alineatul 1. Acestea fiind spuse, pragul pentru donații prin intermediul sistemului bancar (10 salarii minime brute pe țară), menționat în conformitate cu articolul 28 alineatul 2 din Normele Metodologice este același ca și pentru partidele politice. GRECO a constatat că acesta este disproporționat de mare în contextul țării (un salariu minim brut pe țară este de aproximativ 237 EURO). Astfel, a doua parte nu este respectată decât parțial și GRECO invită încă o dată autoritățile române să revizuiască pragul.

57. GRECO concluzionează că recomandarea V rămâne parțial implementată.

Recomandarea xii.

58. GRECO a recomandat creșterea sancțiunilor aplicabile în conformitate cu Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale și, astfel, să se asigure că toate încălcările sunt pasibile de sancțiuni eficiente, proporționale și cu efect de descurajare.

59. GRECO reamintește că această recomandare a fost considerată ca fiind parțial implementată. La momentul adoptării Raportului de Evaluare, sistemul de sancțiuni a fost bazat pe amenzi administrative, transferul forțat la bugetul de stat a sumelor în cauză sau a valorii echivalente a bunurilor sau serviciilor implicate în încălcări ale legii și închisoarea de la unu la trei ani în cazul unor declarații false. Modificările aduse Legii nr. 334/2006, republicată în luna iunie 2015, nu au condus la îmbunătățiri semnificative, de exemplu, limita maximă a amenzilor avute în vedere a rămas nemodificată (aproximativ 2 200-5 600 EURO). GRECO a constatat că, în general, în ciuda unor îmbunătățiri, Legea nr. 334/2006, astfel cum a fost revizuită în luna mai 2015, nu prevede sancțiuni suficient de eficiente, proporționale și cu efect de descurajare.

60. Autoritățile române indică acum faptul că mai multe contravenții noi au fost stabilite prin Legea nr. 78/2016 din data de 28 aprilie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 334/2006:

- nerespectarea termenului de doi ani pentru finalizarea sarcinii de a achiziționa clădiri de birouri ca sedii pentru partidul politic;
- neefectuarea donațiilor în bani a căror valoare depășește 10 salarii de bază minime brute pe țară prin conturi bancare;
- realizarea de către formațiunea nepolitică a unui aport financiar la asocierea cu un partid politic cu o valoare mai mare de 500 de salarii de bază minime brute pe țară, la data de 1 ianuarie a anului respectiv;

- realizarea de către formațiunile nepolitice a aporturilor financiare la asocierile cu un partid politic cu o valoare mai mare decât echivalentul a 0,006% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pe anul respectiv;
- neîndeplinirea de către partidele politice a obligației de a publica în Monitorul Oficial al României, Partea I, cuantumul total al sumelor ce fac obiectul aporturilor financiare la asocierile cu formațiuni nepolitice până la data de 30 aprilie a anului următor.
- neîndeplinirea obligației partidului politic de a deschide, prin mandatar financiar, câte un cont bancar la nivel național în cazul referendumului național sau la nivel județean/al municipiului București în cazul referendumului local, în cel mult 5 zile de la data începerii campaniei pentru referendum;
- nerespectarea prevederilor legale privind contribuțiile destinate campaniei pentru referendum;
- neîndeplinirea de către mandatarii financiari a atribuțiilor prevăzute de lege;
- nerespectarea regimului legal al mandatarilor financiari-criteriile de eligibilitate și incompatibilitatea cu calitatea de candidat;
- neînregistrarea mandatului financiar în termenul prevăzut de lege;
- neîndeplinirea de către partidele politice și candidații independenți a obligației de a raporta la Autoritatea Electorală Permanentă stadiul achitării datoriilor înregistrate în campania electorală până la data achitării integrale a acestora;
- neîndeplinirea de către partidele politice a obligației de a furniza și în format electronic, raportările obligatorii a fi publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, conform art. 5 alin. (4), art. 13 alin. (1) și (2), art. 15 alin. (3), art. 16 alin. (3), art. 17 alin. (4) și art. 47 alin. (3), precum și declarațiile prevăzute la art. 28 din Legea nr. 334/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

61. De asemenea, autoritățile se referă la articolul 52 din Legea nr. 334/2006:

Legea nr. 334/2006, republicată, la data de 23 iunie 2015 și modificată prin Legea nr. 78/2016

Articolul 52 - (1) Constituie contravenții, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii penale, infracțiuni, și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 25.000 lei încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) - (5), art. 6, 7, art. 8 alin. (1), (2) și (4), art. 9, 10, 11, 12, 13, art. 14 alin. (2) și (3), art. 15 alin. (1) și (3), art. 16 alin. (1) și (3), art. 17 alin. (1), (2) și (4), art. 31, art. 32 alin. (1), art. 33 alin. (1) și (2), art. 34 alin. (5), (6), (8), (9), (11), (12) și (14), art. 36 alin. (2) - (4) și (6), art. 39 alin. (1), art. 47 alin. (4), art. 51 alin. (2) și art. 60 alin. (3) [aproximativ de la 2 245 până la 5 615 EURO].

(2) Constituie contravenții, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii penale, infracțiuni, și se sancționează cu amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 3 alin. (2) - (4) și (6) - (10), art. 25 alin. (2), art. 28, 29, 30, 37, 38, art. 43 alin. (2) - (4), art. 45, art. 47 alin. (1), (2) și (5), art. 49 alin. (1) - (3) și (5) și art. 50 alin. (2) [aproximativ de la 3 370 la 11 235 EURO].

(3) Constituie contravenție, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii penale, infracțiuni, și se sancționează cu amendă de la 100.000 lei la 200.000 lei încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 8 alin. (3) [aproximativ de la 22 470 la 44 945 EURO].

(4) Sancțiunile se pot aplica, după caz, partidului politic, alianței politice, organizației cetățenilor aparținând minorităților naționale, candidatului independent, mandatului financiar și/sau donatorului, precum și altor persoane care au încălcat dispozițiile prevăzute la alin. (1) - (3).

62. Autoritățile indică faptul că Hotărârea Guvernului nr. 10/2016 a introdus, de asemenea, trei noi contravenții, după cum urmează:

Normele Metodologice ale Legii nr. 334/2006, aprobate prin **Hotărârea** Guvernului nr. 10/2016

Articolul 2 - (1) *Constituie contravenții, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, potrivit legii penale, infracțiuni, următoarele fapte:*

a) *utilizarea de către partidele politice a altor surse de venit decât cele prevăzute de Legea nr. 334/2006, republicată;*

b) *încălcarea de către partidele politice a obligației de a păstra o durată de minimum 3 ani declarațiile persoanelor juridice care au calitatea de donator sau împrumutător;*

c) *încălcarea de către partidele politice, alianțele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale a obligației de a restitui candidaților sumele de bani necheltuite sau rambursate de către Autoritatea Electorală Permanentă.*

(2) *Faptele prevăzute la alin. (1) se sancționează cu amendă de la 10 000 la 50 000 lei [aproximativ de la 2 245 la 11.235 EURO].*

(3) *Contravențiile prevăzute la alin. (1) se constată de către controlorii Autorității Electorale Permanente, iar sancțiunile se aplică prin decizie a Autorității Electorale Permanente.*

(4) *În situațiile prevăzute la alin. (1) contravenientul varsă la bugetul de stat sumele de bani și/sau contravaloarea în bani a bunurilor și serviciilor care au constituit obiectul contravenției, pe baza hotărârii Autorității Electorale Permanente.*

63. **Autoritățile afirmă în continuare faptul că, pentru o mai bună înțelegere a mecanismului sancțiunilor** puse în aplicare de către AEP, prevederile legale menționate anterior ar trebui să fie coroborate cu art. 12 alin. 2 din Legea nr. 14/2003 privind partidele politice, republicată, potrivit căreia organismele locale pot reprezenta un partid politic în fața terțelor părți la nivel local și pot deschide conturi bancare, fiind responsabile pentru gestionarea acestora. **Autoritățile indică faptul că, folosind acest raționament, o jurisprudență bine dezvoltată a stabilit răspunderea contravențională a organizațiilor locale ale partidelor politice, cuantumurile amenzilor prevăzute de lege fiind mai mult decât descurajante pentru organizațiile județene ale unui partid politic.** Mai mult decât atât, **autoritățile consideră că raționamentul aplicat de către GRECO cu privire la necesitatea de a reduce pragul pentru a face donații prin intermediul conturilor bancare (situația țării) poate fi utilizat pentru a justifica nivelul actual al amenzilor care pot fi impuse pentru încălcarea legii referitoare la finanțarea politică.** Evoluția sancțiunilor impuse de AEP este direct legată de cadrul de reglementare în materie. Astfel, după intrarea în vigoare a modificărilor legislative în anul 2015, în perioada iulie 2015 - septembrie 2016, AEP a aplicat sancțiuni pentru 14 partide politice în valoare de 1.630.515,31 lei (aproximativ 366.325 EURO)³.

64. **GRECO salută adăugarea de noi contravenții, în special prin H.G. nr. 10/2016 (de exemplu, utilizarea de către partidele politice a unor surse, altele decât cele prevăzute în lege sau incapacitatea de a ține o evidență timp de trei ani pentru persoanele juridice care acționează în calitate de donatori sau creditori) și constată că o anumită gamă de amenzi a fost adăugată, de la 10 000 lei la 50 000 (aproximativ de la 2 245 la 11 235 EURO).** Se remarcă, de asemenea, din informațiile furnizate de către autoritățile române, că organizațiile locale ale partidelor politice sunt subiectul unor amenzi privind finanțarea politică. Luând în considerare toate aceste, GRECO este de părere că situația s-a îmbunătățit în mod considerabil în comparație cu situația de la momentul adoptării Raportului de Evaluare, dar nivelul sancțiunilor existente rămâne în mare parte același.

65. **GRECO concluzionează că recomandarea xii rămâne parțial implementată.**

³ O parte a sancțiunilor este în curs de executare sau s-a făcut apel la instanța competentă. Sancțiunile nu le includ pe acelea care urmează să fie impuse în urma campaniei electorale locale din 2016.

III. CONCLUZII

66. Având în vedere concluziile cuprinse în rapoartele de conformitate anterioare aferente rundeii a treia cu privire la România și în lumina celor de mai sus, GRECO **concluzionează că, până** în prezent, România a implementat **satisfăcător** sau a tratat în mod **satisfăcător** 15 din cele 20 de **recomandări** cuprinse în Raportul de evaluare.
67. În ceea ce privește Tema I - **Incriminările**, situația rămâne neschimbată: **recomandările ii, iii, v și vii** au fost implementate **satisfăcător**, recomandarea **vi** rămâne **parțial implementată** și **recomandările i și iv** rămân neimplementate. În ceea ce privește Tema II - **Transparența finanțării partidelor**, recomandarea **i** a fost tratată în mod **satisfăcător**, iar **recomandările iii și iv** au fost implementate **satisfăcător**, în timp ce **recomandările ii, vi, vii, viii, ix, x, xi și xiii** au fost deja implementate **satisfăcător** și **recomandările v și xii** rămân **parțial implementate**.
68. În ceea ce privește **incriminările**, GRECO și-a exprimat punctul de vedere în rapoartele de conformitate precedente că, **odată** cu intrarea în vigoare a noului Cod Penal, la data de 1 februarie 2014, **împreună** cu **modificările** suplimentare aprobate într-o etapă anterioară, **incriminările** faptelor de luare de mită și trafic de influență din România sunt în acord într-o măsură mai mare cu **Convenția Penală privind Corupția** (ETS 173). Cu toate acestea, GRECO invită **autoritățile române să ia măsuri** pentru a asigura conformitatea cu **recomandările rămase și, în special, să se asigure că toate actele / omisiunile în exercitarea atribuțiilor unui funcționar public, indiferent dacă sunt sau nu în sfera sa de competență, sunt incriminate ca luare și dare de mită în sectorul public și trafic de influență; să se asigure că incriminarea de luare de mită în sectorul privat se adresează întregii game de persoane care lucrează pentru entități din sectorul privat indiferent dacă sunt persoane juridice sau nu; să modifice dispoziția privind scutirea automată de la pedeapsă acordată autorilor infracțiunilor de corupție activă și trafic de influență în cazul regretului efectiv.**
69. În legătură cu **obligațiile** României ca parte la **Convenția Penală privind Corupția**, GRECO a urmărit îndeaproape evoluțiile recente din România legate de **modificările** (abrogate ulterior) aduse **legislației** sale penale, în măsura în care au existat **legături** cu **obligațiile** rezultate din **Convenție**. Lăsând la o parte detaliile **Ordonanței de Urgență** adoptate de Guvern la data de 31 ianuarie 2017 deoarece a fost **abrogată**, GRECO **dorește totuși să reitereze preocupările** sale privind recurgerea la astfel de proceduri de urgență, ca **alternativă** la un proces parlamentar adecvat, în scopul de a modifica **legislația**, așa cum sunt exprimate și în Raportul celei de-a patra runde de evaluare privind România⁴. GRECO **consideră că** astfel de **inițiative de anvergură** ar trebui să fie examinate în detaliu și studiate atent de către Parlament. GRECO atrage **atenția autorităților în legătura** cu necesitatea de a ține cont de angajamentele țării în ceea ce **privește incriminarea faptelor de corupție și de recomandările GRECO relevante în orice inițiative legislative viitoare.**
70. În ceea ce privește **transparența finanțării politice**, GRECO **salută** adoptarea în luna mai 2015 a **legislației** de modificare a Legii nr. 334/2006 privind **finanțarea activității** partidelor politice și a campaniilor electorale. De asemenea, **salută** adoptarea noilor Norme Metodologice privind Legea nr. 334/2006, aprobate prin H.G. nr. 10/2016, care au clarificat o serie de aspecte practice (de exemplu, **situațiile anuale simplificate care urmează să fie depuse de partidele politice la Autoritatea Electorală Permanentă (AEP), înregistrarea tuturor donațiilor în bani și în natură; donațiile în beneficiul candidaților pentru campanii care trebuie să fie**

⁴ Greco Eval IV Rep (2015) 4 (punctele 18-21)

făcute prin sistemul bancar atunci când depășesc un anumit prag și sancțiuni suplimentare). România a luat, prin urmare, măsurile potrivite pentru a se asigura că informațiile financiare adecvate sunt disponibile pentru AEP, ca organism responsabil cu supravegherea finanțării politice. GRECO are, de asemenea, plăcerea de a vedea că AEP are acum dreptul de a controla și cheltuielile partidelor și candidaților și că a fost prevăzută cu mijloace materiale, umane și legale pentru a-și îndeplini sarcinile mai eficient. AEP a primit, de asemenea, o responsabilitate centrală clară de a supraveghea finanțarea politică în ansamblul său și de a raporta, în conformitate cu mandatul său, suspiciuni legate de orice infracțiune organelor de urmărire penală. Termenul de prescripție (administrativă) a fost acum prelungit de la șase luni la trei ani, ceea ce a îmbunătățit posibilitățile AEP de a constata posibilele încălcări ale legii. Toate acestea reprezintă pași semnificativi pentru a consolida transparența finanțării politice. Cu toate acestea, GRECO continuă să considere că pragul peste care donațiile trebuie să se facă prin intermediul sistemului bancar ar trebui să fie redus și solicită autorităților să ia în considerare revizuirea acestuia. În timp ce noile Norme Metodologice au adăugat o nouă serie de amenzi, GRECO consideră totuși că nivelul sancțiunilor prevăzute de Legea nr. 334/2006 rămâne disproporționat de mic.

71. Adoptarea acestui Addendum la cel de-al doilea Raport de conformitate încheie procedura de conformitate aferentă celei de-a treia runde în ceea ce privește România.
72. Prin urmare, GRECO invită autoritățile din România să autorizeze, cât mai curând posibil, publicarea raportului, să traducă raportul în limba națională și să facă publică această traducere.